

DELAVSKI LIST

ZA STROKOVNA, GOSPODARSKA, KULTURNA
IN POLITIČNA VPRAŠANJA

Uredništvo: Ciglarjeva 41, Ljubljana-Moste — Uprava: Poljska pot 38, Ljubljana-Moste — Mesečna naročnina 2 Din; za Ameriko polletno 50 centov; za Francijo in Belgijo 10— fr. frankov

Za delavsko stranko

Da je Hitler v Nemčiji lahko prišel na oblast, sta v glavnem dva vzroka: 1. delavstvo je bilo neenotno, socialdemokratski voditelji so do zadnjega odbijali vsak enoten nastop proti fašizmu, 2. delavstvo ni znalo pridobiti kmetov in mestnih srednjih slojev, zato so jih lahko pridobili fašisti s svojo demagogijo. Da fašizem v Franciji ni prišel na oblast, sta tudi dva glavna vzroka: 1. delavci so ustvarili enotno fronto, 2. delavstvo je zato lahko pridobilo kmete in srednje sloje (radikal socialiste).

Za uspešen boj proti fašizmu in za demokratske svobode, kruh in mir, je torej potrebno, da se združijo: delavstvo, kmetje, in srednji sloji.

Pri nas imamo nekako zvezo kmetov, srednjih slojev in narodnih pokretov v združeni opoziciji. Manjka torej v tej zvezi še delavski razred in zato je združena opozicija tako rahlo povezana in tako neaktivna. Samo delavski razred bi jo s svojim sodelovanjem v njej lahko trdno povezal in aktiviziral, da bi čimprej postala demokratska fronta vsega ljudstva in dosegla, kar je najbolj potrebno v državi.

To je glavni razlog, ki sili vse delavstvo, da se politično organizira in da se pripravi za ustanovitev svoje politične stranke in se tako organizirano pridruži združeni opoziciji. Dokler pa delavstvo ne bo politično samostojno organizirano, bo ali pasivno ali pa repek kake meščanske politične stranke.

Pred 6. januarjem je bilo delavstvo politično razbito, tudi danes se načelno razlikujejo razne skupine. Toda največja nesreča za delavstvo in za vse demokratsko gibanje bi bilo, če bi vsaka skupina hotela organizirati svojo stranko.

Kljub svetovnonazorskim razlikam se mora delavstvo združiti v eno stranko za tiste zahteve, ki so vsemu delavstvu skupne. Skupna so pa vsa osnovna politična in socialna vprašanja današnjega dne; demokracija, narodna enakopravnost, kruh, mir in to naj bo program delavske stranke. Ne torej petih strank, ampak eno samo enotno delavsko stranko.

Drobne novice

»Slovenec« patent. »Slovenec« ima patent na poseben način poročanja. Nekaj skuha, pihne v svet in se potuhne. Tako je zadnjič pogruntal, da je »Dimitrijevič padel v nemilost pri Stalinu« in da bo sedaj prišlo do prijateljstva med boljševiško Rusijo in fašistično Nemčijo. Celo čestital je Dimitrijeviču, če bo odnesel celo glavo iz Rusije.

Ob proslavi rojstnega dne dr. Mačka je bilo zbranih 103.000 din.

Razbojniški pohod japonskega imperijalizma

Po razmeroma lahkem zavzetju Tientsina in Pejpinga nadaljuje japonski imperijalizem svoj osvajalski pohod v smeri proti notranji Mongoliji. Kitajske čete povsod dajejo trdovraten odpor in le tehnični premoči japonske vojske je treba pripisati uspehe na bojiščih severne Kitajske, ki pa so le prehodnega značaja, ker se bližajo severnemu bojišču ogromne množice kitajske vojske, armada, ki velja za najdiscipliniranejšo in najbolj opremljeno vojsko. Slabe prometne zveze onemogočajo nagel prevoz večjih kontingentov čet na bojišče.

S provokacijo na šanghajskem letališču, kjer je bil ubit japonski vohun, podporočnik Otama, so japonski imperijalisti prenesli središče borb v Šanghaj, kjer te dni kitajska mestna četrt Šanghaja, Čapej, doživlja usodo Guernike in delavskih predmestij Madrida. Kitajsko prebivalstvo Šanghaja se je, ko en mož postavilo v bran. Delavci in študentje so sestavili dva korpusa,

delavskega in študentovskega, ki se borita skupaj z 87. in 88. divizijo redne vojske. Po vsem mestu divjajo poulične borbe. Kitajsko delovno ljudstvo se na barikadah bori proti japonskim nasilnikom. Na največje začudenje Japoncev so se te dni prvič pojavili kitajski tanki, pa tudi kitajska avijacija dela, kakor poroča dopisnik angleške agencije Reuter, prave čudeže. Velike preglavice dela Japoncem tudi gibanje kitajskih četniških oddelkov, ki operirajo za hrbtom japonskih čet.

Značilno je, da fašistične države odkrito podpirajo japonsko akcijo. Nemški časopisi smejo prinašati samo vesti iz japonskih virov. Italijani so ob priliki nedavnega poseta japonskega brodojca v Palermu nedvomno pokazali, na čigavi strani so njihove simpatije. Fašistične države hočejo tudi na daljnem vzhodu ustvariti podobno ozračje »nevmešavanja«, kakor so ga v svoj prid ustvarile na Španskem, za vsak slučaj — če bi se namreč

vojna sreča odločno obrnila v korist kitajskega naroda — pa že v naprej napovedujejo svoje vmešavanje, če se bo izkazalo, da »na Kitajskem prevladuje vpliv Moskve«. Fabriciranje povodov je za fašistične provokatorje in rušilce svetovnega miru kaj enostavna stvar. Kjer je treba prikriti imperijalistični pohlep po tuji zemlji, tam stopi »rdeča nevarnost« v akcijo, kar potem pograbi vsi, ki rabijo enake izgovore za opravičilo svojih grozodejstev nasproti svojemu lastnemu ljudstvu.

Toda ta fraza ne bo nobenega poštenega človeka premotila, da ne bi videl pravega cilja japonskega osvajanja in iskreno čutil s kitajskim narodom, ki se bori za svojo svobodo. Tudi na daljnem vzhodu so se spoprijele sile demokracije in narodne svobode s temnimi silami fašizma in narodnega zatiranja.

Še vedno konkordat

Kaj pravi dr. Maček.

Precejšnje važnosti je mišljenje dr. Mačka. Ko so se pojavile vesti, da je dr. Maček proti konkordatu, je »Slovenec« zagnal krik, da to ne more biti točno.

Čez par dni pa je »Slovenec« moral priznati, da je dr. Maček izjavil v »Morningpostu«, da Hrvati od konkordata nimajo nobene koristi. Mačkova izjava je zelo oprezna, ker je desno krilo v njegovem taboru vedno glasnejše.

Kdo vodi boj proti konkordatu?

Vso akcijo proti konkordatu vodijo danes najreakcionarnejši krogi v državi. Poučeni krogi trdijo, da je močno podprl gonjo Berlin, ki vodi srdit boj z Vatikanom

To potrjuje dejstvo, da je najhujši klicar proti konkordatu Ljotič, katerega zveze s Hitlerjem so znane. Na čelu protikonkordatske akcije je dalje pravoslavni visoki kler,

Prav nič ne zaostajajo JNS-arji, katerih namen je zrušitve današnje vlade.

Na čelu te borbe proti konkordatu so se torej združili največji sovražniki vsega ljudstva v državi: nemški fašizem in njegovi agenti v Jugoslaviji, domači fašisti vseh barv in reakcionarna duhovščina.

Kaj je njih namen? Ne toliko zastopljanje pravoslavja, saj so konkordat sami sestavili. Njih namen je zrušiti današnjo vlado in uvedba fašistične diktature.

Kaj storiti?

Značaj današnjega boja proti konkordatu je torej reakcionaren v fašističen. Zato delavstvo takega boja ne more podpirati. Delavstvo odklanja

konkordat kot privilegirano pogodbo ene vere v državi. Delavstvo zahteva, da se enakopravno uredi razmerje do vseh ver brez konkordata. Prav posebno pa je potrebno, da se konkordat umakne v tem momentu, ko ga hočejo fašisti izkoristiti v svoje namene. Toda obenem je treba še enkrat odločno nastopiti proti vsem, ki pripravljajo fašizem v državi. Ti dve stvari sta neločljivi in od njih zavisí razvoj dogodkov v državi.

Žrtve svetovne vojne

V svetovni vojni je padlo (samo na frontah!):
pri centralnih silah . . . . . 3.620.000 vojakov
pri antanti . . . . . 5.730.000 vojakov
Skupaj . . . . . 9.350.000 vojakov

Vsako minuto je padlo 40 ljudi, vsak dan 6000.

Ranjenih je bilo v svetovni vojni:
pri centralnih silah . . . . . 12.000.000 vojakov
pri antanti . . . . . 7.000.000 vojakov
Skupaj . . . . . 19.000.000 vojakov

Od tega je ostalo . . . . . 3.500.000 invalidov.

Zemljoradniški predlog sprejemljiv

Po seji glavnega odbora Demokratske stranke, o kateri smo že poročali, je postal javnosti znan predlog Saveza zemljoradnika (Srbska kmetska stranka).

Ta predlog vsebuje ravno to, kar je danes najvažnejše, t. j. vprašanje procedure (postopka) pri taki ureditvi države, ki bo zadovoljila vse narode v državi.

Zemljoradniki predlagajo: Sestavi naj se koncentracijska vlada, ta naj izvrši volitve v konstituantno (ustavotvorna skupščina), kjer naj se sklepa brez majorizacije (nadglasovanja). Če bi se pa tega predloga ne dalo izvesti, predlagajo zemljoradniki:

Sestavi naj se ožja koalicijska vlada, ki naj čimprej pridobi Hrvate za sodelovanje in pristopi v ugodnem trenutku k reformam.

Nas zanima predvsem prvi predlog, ker nam je najbližji. Po njem bi se sestavila koncentracijska vlada demokratičnih sil, v katero bi najbrž prišli: Srbski del združene opozicije (radikali, demokrati in zemljoradniki), Kmetsko demokratska koalicijska (HSS in samostojni demokrati). Ta vlada bi takoj morala razpisati volitve v ustavotvorno skupščino, kjer bi se sprejela nova ustava. O tej ustavi se

Naročniki!

ZAUPNIKI!

KOLPORTERJI!

Marsikdo misli: Plačal bom, ko se bo nekaj nabralo. Pa posebno naročniki iz inozemstva. List pa ne more na to čakati. — Zato bomo morali 7. štev. ustaviti vsem onim, ki so prejeli prvih šest števil in ki niso plačali naročnine.

Prav tako bomo ustavili pošiljanje lista zaupnikom, ki po več števil ne obračunajo. Zaupniki naj nam vrnejo prodane številke.

»Varujte svoj list in širite ga!
Zbirajte v tiskovni sklad!«

Gorje malim narodom...

Santander padel in fašisti osvajajo svobodno deželo Baskov.

Santander je padel v roke fašistov. Vsi italijanski listi priznavajo, da so ga zavzeli italijanski vojaki in da je to sijajna zmaga italijanskega fašizma. Nacionalisti prodirajo dalje, streljajo begunce, uničujejo deželo. Baski pa beže iz svoje dežele v tujino ali pa se z zadnjimi močmi upirajo tujcem.

Fašizem je smrt malih narodov. Nemški, italijanski, španski fašisti so na poti, da uničijo svobodo narodom španskega polotoka.

Reakcionarni magnati in politiki Anglije in Francije so soodgovorni

Toda soodgovorni so tudi vsi, ki ovirajo enotnost delavstva in vsega ljudstva, da svetovna demokracija ni Španiji tako pomagala kot bi lahko.

Baski umirajo,

Čuvajmo se Ljotića

Ljotić obljublja:

poštenje, resnico, svobodo in pravico, delo in kruh.

Toda Ljotić prinaša: laž in demagogijo, fašizem in krivico, robijo in bič.

Ljotić je sluga Hitlerja ter pripravlja fašistično diktaturo!
Čuvajmo se Ljotića!

izraziti (in trdijo, da so svoje stališče izpovedali v resoluciji glavnega odbora. V tej resoluciji pa ni nič o proceduri. Pač pa tam zahtevajo, da se vse stranke združene opozicije danes sporazumejo, kaj bodo zastopale v konstituenti. To bi se reklo, omejevati suverenost konstituenta. Stališče Davidovičevih demokratov na ta način ovira sporazum v demokratični opoziciji in rešitev najbolj perečih notranje-političnih vprašanj. Za delavstvo in za vse slovensko delovno ljudstvo je zemljoradniški predlog sprejemljiv. Ima seveda pomanjkljivosti, ki jih moramo ugotoviti. Ta predlog ne vsebuje garanci-

je, da bo konstituenta res suverena. Dalje ni v njem jasnosti, kako bo sestavljena koncentracijska vlada: ali iz zastopnikov sedanjih demokratskih skupin, ali pa naj se sestavi po proporciji na podlagi tajnih svobodnih volitev. V koncentracijsko vlado bi se ne smeli vzeti noben reacionar in bi iz JRZ prišli v poštev le demokratski elementi. Dalje bi v koncentracijski vladi moralo biti zastopano tudi delavstvo.

Vendar pomeni tudi v sedanjih obliki zemljoradniški predlog pot k rešitvi naših notranje-političnih razmer in je zato za delavstvo sprejemljiv.

Socijalistična konferenca v Celju

V Celju se je 22. avgusta vršila konferenca zaupnikov »Delavske politike«. Važen pomen ima resolucija, ki jo je konferenca sprejela in ki vsebuje vse osnovne zahteve delavskega razreda v Sloveniji. Glavno pozornost pa je posvetila svobodni tiska. Sklenjeno je bilo, da bo »Delavska politika« izhajala trikrat tedensko, ko se bo našlo dovolj sredstev za to.

Vsak delavec mora pozdraviti težnje, ki jih je konferenca izrazila v osnovni zahtevi: za svobodo, za demokracijo in mir. Vendar pogrešamo v resoluciji silno važne stvari: jasne poti, po kateri bomo prišli do izpolnitve naših zahtev. Samo s podporo strokovnih in kulturnih ter družinskih organizacij ter z bojem za enotnost svobodnega, t. j. Ursovega gibanja (glej točko 2 f in g resolucije) »Delavska politika« ne bo dosegla.

Danes je za doseg svobode, kruha in mira potrebna enotnost vsega delavstva in enotnost vsega delovnega ljudstva. Zato bi vodstvo konference moralo predložiti in konferenca rešiti sledeča vprašanja:

Ali smo za takojšnjo rešitev sporov v našem strokovnem gibanju? Ali smo za enotno fronto s krščansko-socijalističnim in narodno-socijalističnim delavstvom? Ali smo za enotno stranko vsega delavstva? Ali smo za sodelovanje z vsemi demokratskimi skupinami v Sloveniji in v Jugoslaviji. Ali hočemo pri nas doma ustvariti ljudsko fronto? Kako se konkretno nameravamo boriti proti fašizmu v Jugoslaviji?

To so najbolj pereča vprašanja, s katerimi se mora pečati delavstvo in ves delavski tisk in na to celjska konferenca na žalost ni dala odgovora.

„Silno slabe razmere pod vlado ljudske fronte v Franciji“

V Franciji imajo rudarji povprečno mezdo 58 frankov na dan. Kaj dobi delavec za 58 frankov. Krušne moke 18 kg, boljše moke 16.50 kg, masti 6.44 kg, slanina 6.44 kg, svinjsko meso 4.33 kg, telečje meso 4.33 kg, goveje meso 6.50 kg, masla 2.50 kg, namizno olje 11.60 litrov, petroleja 29 litrov, sladkor (kocke) 11.80 kg, sladkor (kristal) 13 kg, riža 13 kg, jajca 87 komadov, mleka 41.5 litrov, krompirja 64.5 kg, kruha 25 kg, salame (ogrske) 2.60 kg, salame (domače) 5.80 kg, mila 26.60 kg, vina (belo) 20 litrov vina (rudečega) 22 litrov, piva 29 litrov. — Za srednjo obleko dela 4 dni in 2 uri, za čevlje dela 1 dan in 1 uro, za enomesečno stanovanje rudniško t soba, kuhinja, vrtom in hlevom dela 4 ure, za 2 sobi, kuhinje, vrtom in hlevom dela 6 ur, za 3 sobe, kuhinje, vrtom in hlevom 1 dan, za 100 kg premoga dela tri četrt ure.

Zastoj se napihava »Slovenec«, številke govori o razmerah, delavci znajo računati in vedo, da morajo podpirati vlado ljudske fronte.

Gasilski kongres v Zagrebu

V Zagrebu je bil 15. t. m. Gasilski kongres, ki se ga je udeležilo nad 10.000 gasilcev. Vse goste je iznenadila izjava, ki jo je nenadoma v imenu hrvatskega gasilstva prečital starešina hrvatskega gasilstva M. Dolanski.

Hrvatski gasilci izjavljajo:

1. da izstopajo iz Jugosl. gasilske zveze in ostanejo Zveza hrvatskih gasilskih društev,

2. da prekinejo vse stike z Jugoslovansko gasilsko zvezo in ne sodelujejo več pri svečanostih,

3. da snamejo z uniform vse znake in zastavice, ki so jim jih vsilili

4. da je stališče gasilstva stališče hrvatskega naroda, ki mu je na čelu dr. Maček.

Slovencev je bilo na proslavi okrog 1000.

En del se je solidariziral s Hrvati. Večina pa je ostala verna Jugoslovanskemu vodstvu

Izseljenci iz Francije so se poslovili...

Prve dni avgusta je prišlo k nam iz Francije okrog 230 naših izseljencev. Tiho jih je sprejela Ljubljana in revirji, še bolj tiho so odšli nazaj.

Zanimalo me je, kakšne vtise so dobili po tolikih letih v domovini. Povprašal sem nekega rudarja, ki je že 15 let z doma — pa mi je pripovedoval:

»Na izlet v domovino smo se dolgo in z veseljem pripravljali. Tu smo, dasi trdo, preživeli svojo mladost in to v človeku ostane. Prvi pozdrav nas je malo presenetil — na Rakek nam je prišel nasproti predstavnik slovenskega proletarijata, ki pa nas je obenem poučil, kako se moramo obnašati, da ne bo neljubih posledic.

Velika množica delavcev nas je molče sprejela. Tudi v revirjih, odkoder smo večinoma bili, nas prijatelji niso mogli sprejeti. Zato pa je bilo tem manj besed, da smo razumeli, kako se vam godi. Tudi nam v Franciji ni bilo vedno dobro. Sedaj pač, toda preden smo dosegli 40 urni delavnik, plačan dopust, zvišane mezde, popolno svobodo tiska, govora in združevanja, so bile potrebne dolge in naporne borbe in še nekaj — enotnost. V enotnosti je rešitev nas vseh. Brez te bi se danes tudi mi delavci v Franciji med seboj prepirali, profit od tega bi pa imeli edino kapitalisti. Zdržiti ves proletarijat in borbeno silo, to je pot in po tej morate iti tudi vi — da nas boste prihodnjič drugače sprejeli in obdržali doma, da bomo vsi delali za naše boljše življenje. — Praznik v Hrastniku nam je potrdil, da tudi vi to dobro veste in razumete. Le krepko naprej po tej poti!»

Kaj je enotna fronta -- kaj je ljudska fronta?

Vsi delavci vedo in čutijo, da je enotna fronta in ljudska fronta nekaj njihovega, toda marsikateri ne ve čisto točno, kaj je enotna in kaj je ljudska fronta ter kakšna je razlika med njima.

Kaj je enotna fronta?

Enotna fronta je združitev delavstva, razcepljenega v razne organizacije ali neorganiziranega v skupno borbo. Enotna fronta nastaja na zahtevah, ki so vsem delavstvu skupne: proti fašizmu, za kruh, za mir. Vedno je enotna fronta ustvarjena za borbo. Gnila in ničvredna je tista »enotnost«, ki služi za izgovor za zaviranje delavskega boja, za metanje najboljših ljudi in organizacij, za razdvajanje delavstva in uničevanja strokovnega gibanja.

Enotnost nastane ali na posamezni akciji ali pa je trajna, lahko za en obrat ali za celo pokrajino, ali za ves mednarodni proletarijat, lahko je kulturna, strokovna ali politična. Vsak bodisi najmanjši, bodisi največji nastop delavstva mora poslužiti za ustvarjanje enotne fronte.

Ker pod enotno fronto razumemo združitev delavstva, pridejo pri nas v poštev: marksisti-

čni tabor obeh struj, krščanski socialisti in narodni socialisti.

Kaj je ljudska fronta?

Medtem ko je enotna fronta delavska, je ljudska fronta združitev vsega delovnega ljudstva. Napačno je, kar je nekdo po Otto Bauerju napisal v »Neodvisnost«, da je ljudska fronta zveza proletarijata in buržuazije. Otto Bauer bi rad s tem branil povojne koalicijske vlade socialdemokratov in buržuazije, ki so bile naperjene proti delavstvu.

Ljudska fronta je v prvi vrsti zveza delavcev in srednjih slojev, predvsem kmetov. Ker pa je ta zveza naperjena proti najreakcionarnejšemu finančnemu kapitalu in njegovi fašistični diktaturi, se ji pridružuje tudi del buržuazije, ki je za ohranitev demokracije. Tako nastane široka demokratska antifašistična ljudska fronta.

Pri malih narodih, kjer je največja nevarnost, da jih podjarmijo fašizmi, nemški in italijanski in kjer so domači fašisti povečini orodje tujih, lahko ljudska fronta zajame cel narod. Samo najreakcionarnejši velekapitalisti in veleposestniki ter na-

rodni izkoriščevalci, ki nas vodijo pod peto fašizma, morajo ostati izven nje.

Tako je tudi pri nas. Zato se nobena dosedanja združitev demokratske opozicije v Sloveniji ne more imenovati ljudska fronta, ampak kvečjemu njen zamelek, ker v njih ni bilo večine slovenskega kmetkega ljudstva. Ljudska fronta pri nas bi bila le tista zveza, v kateri bi bila: noten proletarijat, skupine kmetko-del. gibanja (tudi »Slovenska vas«) in slovenska ljudska stranka. Brez SLS ni slovenske ljudske fronte, to si moramo zapomniti. Da pa mislimo pri tem na klerikalne kmete in tiste njihove voditelje, ki so ostali zvesti demokraciji in slovenstvu, to smo že enkrat povedali.

Jasno nam mora biti in tudi francoski in španski primer sta to pokazala, da je proletarijat stebber ljudske fronte. In le, če je proletarijat enoten in močan, bo tudi ljudska fronta močna in trdna. Zato je torej za uspešen boj proti fašizmu in reakciji in za ustvarjanje ljudske fronte povsod neobhodno potrebno vpostaviti delavsko enotno fronto.

Kaj hočejo Japonci na Kitajskem?

Kakor italijanski fašizem v Abesiniji, kakor nemški in italijanski fašizem v Španiji, iščejo japonski imperialisti na Kitajskem v prvi vrsti: rude, rude in zopet rude. Seveda je kitajska dober trg za japonske proizvode, ki bo reševal zavoženo japonsko gospodarstvo. Dalje je Kitajsko treba pokoriti za napad v Sov. Zvezo. Glavni trenutni cilj pa so vendarle rude. Japonci manjka železa. Uvažati mora že danes 4.000.000 ton železa.

Rudniki v Lungyenu, provinca Hopej pa lahko dajo letno 91 milijonov ton najboljše rude. Japonci manjka premoga. V Šansiju pa so bogati rudniki najboljšega premoga itd.

Japonski generali so postavili tri zahteve na Kitajsko: 1. Postavi naj se gospodarsko sodelovanje obeh držav. 2. Severni Kitajski naj se da politična avtonomija. 3. Obe državi naj sklepata protikomunistično pogodbo. Gornje zahteve pomenijo z drugimi besedami:

1. Pod gospodarskim sodelovanjem razumejo Japonci: Zgraditev petih zračnih linij, velikankega političnega in vojaškega pomena za Japonce, dovoljenje za neomejeno izkoriščanje omenjenih rudnikov, dovoljenje za graditev 11 železniških linij, tudi velikega vojaškega pomena in končno zgraditev dveh japonskih pristanišč v Sev. Kitajskem.

2. Politična avtonomija Sev. Kitajske je prav za prav priključitev teh provinc k Japon-

skemu imperiju in neomejena zaščita japonskega ropanja železa.

3. Antikomunistična pogodba pa naj bi na Kitajskem uničila najnevarnejšega nasprotnika japonskega prodiranja v Kitajsko in največjega zagovornika enotnosti kitajskega naroda proti Japoncem.

Kaj pravi Kitajski narod?

Nankinska vlada s Čangkajšekom na čelu je bila dolga leta napram Japoncem silno popustljiva. Od lanskega leta pa se je to spremenilo. Ko so Japonci začeli snovati »gibanje za avtonomijo Sev. Kitajske«, so se začele povsod snovati »Lige za rešitev Kitajske«, ki so silno vplivale tudi na oportunistično politiko Nankinske vlade.

Največ za zbiranje vsega kitajskega naroda v boju proti japonskem imperializmu so brez dvoma naredile kitajske sovjetske pokrajine. Komunistična generala Ču Döh in Mao Ce Tung sta ponudila Čangkajšekju, ki je bil včeraj njun najhujši sovražnik, vrhovno poveljstvo nad svojo armado, če gre ž njo proti Japoncem.

Pod vplivom tega splošnega razpoloženja je Nanking začel ostreje nastopati proti Japoncem.

Obramba proti japonskemu imperializmu za Kitajce ne bo lahka. Toda, če bo Kitajski narod ustvaril tisto enotnost, ki jo danes ustvarja, mora v tem boju zmagati.

Sodrugri in sodružice!

Naše strokovno gibanje počasi propada. Ker ni nobenega odločnega nastopa za delavske interese in ker ni enotnosti in demokracije v organizaciji, članstvo odpada in postaja pasivno.

Glavna naloga vsega gibanja je, doseči sporazum med spornimi skupinami za složno lojalno sodelovanje v delu Strokovnih organizacij. Da bo prenehala vsaka medsebojna borba in blatenje, da se povrnejo v organizacijo vsi oni, ki so bili izključeni ali pa so sami izstopili, da bo v organizaciji zavladala demokracija, da se bodo sporazumno izvolili vsi odbori in sporazumno prišli vsi važni sklepi.

Ne iz strokovnih organizacij!

Mnogi člani iz strokovnih organizacij so radi njihove neaktivnosti, radi izključevanja in pomanjkanja demokracije v letošnjem letu izstopili iz članstva ali pa ne plačajo redno članarino.

To je velika napaka. Razredno URS-ovo strokovno gibanje je naše gibanje. Mesto vsakega zavrednega delavca je v Strokovni organizaciji, ne izven nje. Samo z delom v Strokovni organizaciji se bo organizacija izboljšala in dosegla enotnost in demokracija.

Zato: ne iz Strokovnih organizacij v nobenem slučaju!

Pozor pred klevetniki

V našem listu dosledno brani enotnost delavstva in enotnost vsega delovnega ljudstva. Borimo se proti fašizmu in kapitalu, pa tudi proti vsem onim v delavskih vrstah, ki ovirajo združitev vsega delavstva in vsega ljudstva. Zato mi kritiziramo one strokovničarje, ki mečejo najboljše delavce iz organizacij, zato kritiziramo one opozicijske politike, ki se napadajo med seboj namesto, da bi se združevali, kritiziramo vse to zato, ker to škoduje enotnosti.

Nekaterim nasprotnikom delavske enotnosti in enotnosti delavcev in kmetov pa to ni prav. Zato širijo med delavstvom, ki našega lista še nima, in tudi med delavstvom, ki naš list čita, da je »Delavski list« klerikalni list, da je od vlade plačan, da se je sodrug Leskošek prodal JRZ itd.

Mi teh podlih klevetnikov ne bomo tožili, ker to ne bi imelo nobenega smisla, samo opozarjamo naše prijatelje in vse delavce, da proti njihovim lažem odločno nastopijo, tem klevetnikom pokažejo pot nazaj in še bolj agitirajo za »Delavski list«, ki bo dosledno branil pravice delovnega ljudstva.

Mezda in zaposlenost

Po poročilu okrožnega urada je bilo zaposlenih:

julija 1930 . . .	102.275.
julija 1933 . . .	78.432.
julija 1936 . . .	89.739.
julija 1937 . . .	100.862.

Število zaposlenega delavstva je od lani precej narastlo, vendar še nismo prišli na številko pred krizo in se še vedno nahajamo v depresiji.

Stanje delavskih mezd nam pa kaže višino povprečne mezde, ki je znašala:

leta 1930 . . .	26.57.
leta 1933 . . .	23.34.
leta 1935 . . .	22.19.
leta 1937 . . .	23.80 %.

Torej so mezde še 10.4 % nižje kot so bile pred krizo.

Skoraj isto število slovenskih delavcev zasluži letos 100 milijonov dinarjev manj kot pa leta 1930.

Širite »Delavski list«!

Naše gibanje

Seja izvršnega odbora URSS-a

Dne 4. avgusta se je vršila v Zagrebu seja izvršnega odbora URSS. Sklepov ne moremo prinesiti radi prostora v celoti. Sklepnjeno je bilo:

1. Sprejeti so sklepi Strokovne komisije za Slovenijo glede »varstva enotnosti in discipline«. Za tekstilno delavstvo se prizna samo SDSZ.

2. Ne ugodi se zahtevi zagrebskega in belgrajskega oblastnega odbora, da se skliče veliki Strokovni svet URSS-a.

3. Skliče se kongres URSS-a meseca novembra v Slavonskem Brodu.

4. Uredba o minimalnih mezdah in arbitraži ovira strokovno aktivnost in inicijativno in bo tajništvo izdelalo predstavko na ministra.

5. Vsi pripadniki URSS-ovega pokreta dajo ostavko na svoje položaje v SUZOR-u in OUZD z zahtevo, da se razpišejo volitve v OUZD in SUZOR. Borzam dela naj se da več sredstev za podporo.

6. Vršiti se pritisk na strokovne organizacije in ovira delo (prepoved sestankov in zborovanj, nedovoljevanje podružnic). Vložiti naj se utemeljena predstavka ministru.

7. Uredi naj se vprašanje občinskih uslužbencev v Beogradu.

Kaj mi mislimo o ukrepih glede »varstva enotnosti in ohranitve discipline in reda«, smo že parkrat povedali. Prav tako ne razumemo, kako more centralni odbor URSS-a podpirati enotno tekstilno organizacijo v Srbiji, na Hrvaškem, v Sloveniji, ker je največ tekstilnega delavstva, jo pa prepoveduje.

Ostale sklepe centralnega odbora pa pozdravljamo in je naloga vsega članstva strokovnih organizacij, da delajo na njih izvršitev. Le en pomislek imamo; predstave na merodajne oblasti so potrebne. Dvomimo pa, da bi se samo s predstavkami centralnega odbora dalo kaj poštenega doseči.

Kaj se godi v splošni delavski strokovni zvezi

Na seji Centralnega odbora dne 22. t. m. je bil izključen iz SDSZ predsednik centralne uprave SDSZ sodrug Koman Ivan. Na isti seji je bila odvzeta delegatska pravica za kongres s. Kumarju Andreju na članskem sestanku izvoljenem delegatu in je za delegata imenovan sodrug Svetek Franc.

Informirali smo se za razloge teh ukrepov in smo izvedeli sledeče:

Kaj se godi v Zvezi?

Ze ves čas od preteklega kongresa vlada med članstvom SDSZ nezadovoljstvo s sedanjo centralno upravo in centralnim tajnikom sodrugom Jakominom. Posebno pa to, da je izključil najbolj aktivne in najbolj borbene delavce v Strokovni organizaciji iz SDSZ. Očitajo mu tudi, da se ni brigal za interese strokovne organizacije, da je oviral njen razvoj, da je dušil disciplino in postopal v organizaciji kot nemejen diktator vse pod krinko »enotnosti«. Posebno oster spor je polagoma nastal v Ljubljanski podružnici. Januarja meseca je bil na običnem zboru izvoljen odbor, ki je obetal, da bo dvignil na noge ljubljansko podružnico. Odbor je predlagal članske sestanke, ki bi dvignili interes članstva za organizacijo, diskuzije, kjer bi se razpravljalo, kako organizirati čim več delavstva v SDSZ. Ravno tako je odbor sodeloval aktivno v medstrokovnem odboru, predlagal akcijo za boljše zakon o minimalnih mezdah itd. Ker pa je centralni tajnik vse to oviral, je skoraj vse članstvo v Ljubljani bilo vedno bolj nezadovoljno, sodr. Jakomin jim je vedno očitaj razbijanje. Člani in odborniki pravijo, da ni bil odbor tisti, ki je razbijal enotnost, ker je veliko število članstva za odborom in so vse razprtije prišle od s. centralnega tajnika. Ravno tako, da je on kriv, da je prišlo do ojačenja zveze združenih delavcev in NSZ.

Tako je pri Eiflerju na članskem sestanku prikazal organizacijo tako slabotno in zanič, da so se delavci razočarali in začeli izstopati. Posledica je bila ustanovitev razbijajske ZZZ. v tovarni. Ker so se zaupniki obrnili na njega, naj intervenira v tovarni radi velikih nepravilnosti, jim je izjavil, da se on ne bo hodil kregati s podjetnikom, ob drugi priliki je tudi izjavil, da mu je vseeno, ali je pri Eiflerju organizacija ali ne.

V pivovarni Union je brezbržno pustil, da je podjetje odpovedalo dve točki kolektivne pogodbe in ima sedaj podjetje proste roke pri sprejemanju in odpuščanju. Sedaj se je radi tega vrnila organizacija NSZ. Ko je podružnica zahtevala, da se s. Jakomin razgovarja z NSZ radi skupnega nastopa, je izjavil, da mu je to pod častjo.

Ko so trije tekstilci odpadli iz podružnične odbora, je centralni odbor sklenil, da kooptira v odbor s. Svetka in s. Vrhovca. Podružnični odbor jih pa ni sprejel, ker jih ima le on pravico kooptirati in ker na primer s. Svetek ni član SDSZ, ampak privatni nameščeneec. S. Jakomin je to smatral za kršenje discipline.

Spor glede delegata.

Odbor ljubljanske podružnice je za delegata na kongres predlagal

s. Kumarja. Ko je s. Jakomin to zvedel, je začel pobirati podpise proti s. Kumarju in za s. Svetka. Kljub temu je na članskem sestanku (vabila je razposiljal Jakomin) večina izvolila za delegata s. Kumarja Andreja.

S. Jakomin je smatral to za nedisciplino, dal je zapleniti štampljko in v zapisnik podružnice.

Odbor je smatral to za grobo kršitev pravic članstva in avtonomije podružnice, ter je razveljavil štampljko in dal napraviti novo.

Centralni odbor je nato 22. avgusta izključil centralnega predsednika Komana Ivana iz organizacije. Centralni tajnik je utemeljeval izključitev s tem, da je s. Koman že dolgo v opoziciji proti njemu, da mu je večkrat očital nepravilnost tako n. pr. češ da je med stavko v Kočevju zadrževal plačilo strokov. da je zahteval v tovarni Eifler, da grede tudi zaupniki s centralnim tajnikom na intervencijo, da je delavcem v Unionu govoril, da centr. tajnik ni zavzel pravih stališč, ker je podpisal, da se črtajo dve točki in s tem poslabšal položaj delavcem, da je pri kooptiranju sodruga Sveteka v odbor podružnice govoril, da je to pravica podružnice ne pa centrale, da je govoril, da so izdatki centrale preveliki itd., zato je treba sodr. Komana izključiti.

Sodr. Kumarju je bil odvzet mandat delegata podružnice zato, češ da mnogi člani niso mogli na sestanku. Sodr. Jakomin je od teh pobral podpise. Ko so pa prišli nekateri od njih na sestanku, so izjavili, da niso vedeli za kaj gre. Centralna uprava je tako imenovala za ljubljansko podružnico delegata, proti kateremu je cel odbor podružnice in skoraj vse članstvo.

Sodr. Jakomin je zaradi vsega tega in zaradi splošnega stanja vedel, da bo na kongresu njegovo delo kritizirano in da bo dobil nezaupnico kongresa. Vedel je tudi, da najbolj poznajo njegovo delo predsednik centr. odbora in ljubljanski delegat podružnice. Zato je dosegel izključitev predsednika in odstranitev delegata, ki je bil izvoljen od članstva, da bi obdržal svoj položaj centr. tajnika, čeprav centralni odbor nima zato pravice brez razsodišča. Tako se glasijo naše informacije o stanju SDSZ.

Kaj bo?

Tako postopanje je najtežje kršenje vsake svobode v organizaciji in gaženje vseh pravic članstva. Tako postopanje onemogoča vsako delo. Tako postopanje odvrača delavce od organizacije in jih žene v druge in celo sovražne, strokovne organizacije. Zato je tako delo razbijajško delo.

SDSZ danes slabi, njeno članstvo pada, podružnice razpadajo. Od kongresa, ki se te dni sestane, zavisi ali bo Spl. strok. zveza še naprej propadala, ali pa se bo ojačila in se razvila v močno strokovno zvezo, ki bo delala v interesu vsega svojega članstva in vsega delavstva.

Sedaj je res urejeno tako, da kongres ne bo pravi izraz volje vsega članstva. Zato leži na prisotnih delegatih temvečja odgovornost, da popravijo vse nepravilnosti v Zvezi in da omogočijo njen svobodni razvoj.

DOPIS SDSZ IZ MOST

Dragi sodrug urednik!
Prosim Te, da objaviš v svojem listu kratko pojasnilo, ker ne vem, če ga bom lahko objavil v kakem drugem našem listu:

Že na kongresu v Kranju leta 1935 je prišlo do nasprotij med delegati in sodr. Jakominom. Do nasprotja je prišlo posebno med predsednikom in tajnikom, ker je predsednik odgovoren za vse delo pred članstvom in oblastmi, Centr. tajnik pa je preprečeval vpogled v upravo in trdil, da je za vse delo odgovoren le on sam. Rekel je, da ne bo sprejel tajništva, če bo s. Koman predsednik centrale. Ko pa so delegati izvolili s. Komana za predsednika, je to svoje mišljenje spremenil. Hodil je naprej po starih potih, prikrival predsedniku pošto s pripombo, da nima nič za govoriti.

Očitek, da je s. Koman bil tvorec predloga, ki ga je v Kranju dala podružnica Moste, ni točen. Predlog je dal s. Jančič, ki je zapustil s. Jakomina kot predsednik oblastnega odbora, češ, da se z njim ne da delati, danes je pa spet njegova desna roka.

Ni tudi točno, da je predlog za kongres 5. in 6. septembra skoval s. Koman. Predlog sem sestavil jaz s sodelovanjem odbora in je odobren na članskem sestanku. Vsi zavedni sodrugi odločno protestiramo proti nepravilni izključitvi predsednika naše zveze in zahtevamo, da se ga z vsemi pravicami pokliče na kongres, ker mu samoj kongres lahko sodi.

Mehle Ludvik,

podpredsednik SDSZ, pod. Moste.

PIVOVARNA UNION

Tudi pri nas je odjeknila borba, ki se vrši radi volitev delegata za kongres »SDSZ«; značilno je, kako je neki sodrug pobiral podpise proti pravilno izvoljenemu delegatu, češ, da je desničar in fašistično usmerjen. Tako agitirajo med delavstvom proti sodrugu, ki ga v odborih napadajo radi njegovega levičarstva, Torej človeka, ki ga smatrajo za preveč radikalnega, kažejo pred delavci kot fašista. — Gonja proti pravomočno izvoljenemu delegatu naj se takoj ustavi. Hočemo, da nas na kongresu zastopa sodrug, ki smo si ga sami izvolili in odklanjamo vsakega od katerekoli strani nam vsiljenega delegata.

Živilec.

Naknadno smo zvedeli, da sta bila tudi izključena iz SDSZ sodruga Karner Edo, predsednik podružnice v Mariboru, ki je bil namestnik centralnega tajnika in sodrug Šimenc, tudi iz Maribora.

TRŽIČ

Entisočvesto nas je tekstilcev, torej dvatisočstiristo rok, ki proizvajamo dnevno na tisoče metrov platna. Ogromne so bale izdelanega platna, a tako skromno je naše življenje. Živimo v hipnozi, ter se tako zanašamo na boljše čase. A kot vidimo, teh časov ne bomo dočakali, ker niti semena nimamo. Seme je naša prava organizacija, edina zaščitnica delavcev in delavk. Kolikor bo močna ta organizacija, toliko bomo imeli zaščite. Kako nas tepe brez nje, vidimo zdaj, ko nismo organizirani. Po stavki je namreč vse delavstvo zapustilo organizacijo, ker je uvidelo, da od teh treh organizacij ni iskati uspeha. Mezdno gibanje je nas tu v Trziču privedlo v še slabši položaj, kot je bil prej pred stavko. Šikaniranje je na dnevnem redu, kot v času srednjega veka. Veliko gorja moramo ponolžnem prestati, od strani

mojstrov, ki se obnašajo kot kakšni diktatorji. Ne štiti nas nihče, čeprav imamo zaupnike seveda so izvoljeni po navodilu podjetja in v pisarni samo kimaajo kot lutke. Delavec se ne upa pritožiti, ker je v nevarnosti, da ne izgubi službo. To se vidi zdaj, ko tečejo pogajanja glede podpornega društva in starostnega fonda. Večina delavcev je za popolno izplačilo, a mojstri, nadmojstri — so tudi izjeme — in uradniki pa so proti in nekateri delavcem kar grozijo z odpustom, če se bo kdo predrznil proti njim agitirati. Torej, kje imamo ljudi, ki nosijo imena zaupnik, ali so nas kaj vprašali, kako se strinjamo, ali so povedali, v pisarni mnenje nas vseh delavcev? Denar je naš, zato mi odločujemo, kam bo šel. Naša tovarna ima okrog 70 stanovanjskih hiš in tudi ta stanovanja se ne oddajo po potrebi in pravici, ampak po protekciji. Vidite, delavci, s kupaj trpimo, a sovražimo se, čemu? Pustimo strankarstvo in hipavščino, ki je razpasena pri nas v naši tovarni, ter se rajši borimo enotno za naš obstoj, a ne pozabimo, da brez prave organizacije ne bo šlo.

Da nam pravo pot k skupnosti kaže časopis »Delavski list«, vemo že tudi mi Tržičani, ter ga čitamo z veseljem in želimo, da bi večkrat izhajal, čeprav raznašajo funkcionarji Tržiške podružnice SDSZ, seveda po naročilu od centrale, da je ta list razbijajč delavstva, ker ga izdaja s. Leskovšek. Mi poznamo to taktiko, ker kdor je kritiziral te centralne funkcionarje in če ni delal po njihovem kopitu so ga enostavno izključili kot protimarksista. V resnici pa je izključeni ostal pravi marksist. A ostali samo maskirani marksisti, ker se ne ravnaajo po Marksu.

Več tekstilcev.

VEVČE

Razmere v papirnici Vevče
Po štirimesečni stavki delavstva v papirnici, se dela sedaj s polno paro. Da je stavka bila uspešno končana (samo 7% znižanja mezd), je bilo slišati ne samo od zastopnikov podjetja, temveč tudi od zastopnikov del. sindikatov in del. zbornice. Mi pa smo že naprej vedeli kako bo, če stavka ne uspe popolnoma in ker smo, vajeni prenašati riziko vsega, se tudi danes lepo voljno vdamo vsemu. Treba je varno postopati, z vročekrvneži je pa itak križ. Za takšne je potreba poskrbeti, da do funkcij ne pridejo. Tako nekako je priporočevala večinska organizacija manjšinski ob priliki volitev obratnih zaupnikov v podjetju. Rezultati tega se že kažejo.

Kakšno je razmerje pri delu? Priganjaški sistem? Kaj pa šel? Izvedena racionalizacija dela je naravna posledica uvedbe novih strojev. Namen je stroje izrabiti stoođstotno. Če mora delavčeva roka tu hitreje gibati, je kriv stroj, ali pa nespreten delavec, ki pri stroju dela, ker ne zna nagovoriti stroja, da bi tekel brezhibno. Namen pa je dober; postati konkurenčen in si osvojiti trg, če tudi na račun delavskih žuljev. Toda saj se bo več prodalo in zato tudi več delalo, da ne bo pri zaslužku nihče prikrajšan. Dela se res 100%, namesto prejšnjih 85%, a končni efekt je isti, kakor prej, s to razliko, da je delavec bolj izčrpan, ker več dela. Podjetju pa se produkcija namesto prejšnjih 250 Din, sedaj 300 Din in ono ima ponovni profit poleg onega od znižanja mezd in večjega izrabljanja strojev.

Skrb za delavstvo, ki ga je tudi pri nas mnogo brezposelnega pa je tudi v tem, da že skoro leto dni stoji takozvani I-pop stroj, ki je izpadel iz obratovanja vsled tega, ker je podjetje postavilo nov stroj, ki produci-

ra toliko kot prej manjša dva. Istočasno pa, ko se podjetje zgovarja na pomanjkanje naročil, se dovaža papir iz Avstrije in se ga zreže in odpremi trgovcem, da se more zadostiti naročilom. Tako so naši delavci brez dela, a papir ne uvažajo samo tiskarne ampak tudi papirnica sama. Ali se bo tukaj kaj zganilo, da se bo stvar premaknila z mrtve točke.

Papirničar.

KOLIČEVO.

Slučaj Flegar Franc.

Dne 6. avgusta t. l. je Flegar delal pri lesnem brusilcu, ker je moral tudi sam skladati les iz voza, kar ni bilo njegovo delo, ker to opravljajo drugi delavci iz dvorišča. Pri delu ga je baje opazoval g. Bonač in nato prišel k njemu ter ga vprašal, zakaj dela tako počasi in zakaj ima toliko vode na brusilcu. Flegar mu je odgovoril: »Če hočete vodo lahko pripravim; nato mu je g. Bonač rekel, naj si poišče drugo službo. Naslednji dan, v soboto, je dobil Flegar pismeno odpoved na 14 dni. Zaupnikom, ki so intervenirali so odgovorili, da je Flegarja odpustil sam g. Bonač in o tem ne morejo dobiti nikakih pojasnil.

Delavstvo, ki je organizirano v JSZ je izročilo to organizaciji, ki je pri g. Bonaču pismeno intervenirala, da naj prekliče odpoved, na kar je g. Bonač odgovoril, da se je o Flegarjevi delanezmožnosti osebno prepričal in vsled tega ne more odpoved preklicati.

Delavstvo je pa prepričano, da je ta odpoved krivična, ker je Flegar svoje delo vestno vršil in se more tolmačiti ta odpoved samo kot napad na strokovno organizacijo, in ve da to ne bo osamljen slučaj in bo g. Bonač našel še več Flegarjev.

Sploh se pa razmere v tovarni Količevo iz dneva v dan slabšajo, podjetje za vsako najmanjšo stvar delavstvo kaznuje in ga po delu kliče v pisarno, intervencije zaupnikov pa sploh ne upošteva.

Toda g. Bonač je mogoče že pozabil, da je delavstvo še vedno enotno, kakor je bilo pri zadnji stavki in se bo znalo braniti.

Kovinarji — Moste

Naš soizdajatelj »Delavskega lista« sodr. Dolinšek Anton, bivši tajnik Saveza metalških radnika, podružnica Moste pri Ljubljani je dobil od podružnice sledeči dopis:

Ljubljana 6. avg. 1937.

P. n.

Dolinšek Anton, strugar tov. Saturnus — Moste.

Centralna uprava Saveza metalških radnika Jugoslavije v Beogradu nas obvešča, da ti sporočimo sledeče: Na predlog podružnice Moste, a na temelju Saveznih pravil § 6, točke d in e se izključuje iz članstva tega Saveza Dolinšek Anton, strugar, centralna številka 23.270.

O tem se obvešča:

Dolinšek Anton, Moste in Oblastni svet za Dravsko banovino v Ljubljani.

Za S. M. R. J.

Predsednik: Ogrin Leopold I. r. Tajnik: Mrzlikar Franc I. r.

Glavni zaupnik tovarne »Saturnus« in predsednik Oblastnega sosveta sodr. Galof Albin se je izrazil, da je sodr. Dolinšek izključen iz Saveza zato, ker je izdajatelj in upravnik »Delavskega lista«.

Sodrugi, agitirajte za »Delavski list«.

Uredništvo.

HRASTNIK.

Zdravniška skrb

Našega zdravnika bratovske skladišnice ne moremo pohvaliti, kakor mislim tudi drugje ne.

Vzemimo slučaj, če ima kdo revmatizem v udih. Najprej ti zme-ri temperaturo, kar seveda skoro nič ne pove pri revmatizmu. Ko mu poveš da si star 25—30 let, samo zmaje z glavo, kakor da ne bi bilo mogoče za tako starost. Potem pa dobiš praške in te odpravi na delo. Pretežna večina rudarjev pa ima revmatizem, če ne še kako drugo bolezen in sam zdravnik bi moral to priznati, da je to resnica. Kajti v vročini ves preznojen, potem na prepihu, zunaj na dežju, snegu, vetru itd., to prav slabo vpliva na zdravje, zraven tega pa še slaba hrana, slabo stanovanje, vse to še bolj pripomore k bolezni. Ne maram reči to, da zdravnik ni sposoben za svoj poklic. Je sposoben, toda misli s par drugimi vred, da mora štiti blagajno, ne pa zdraviti ljudi.

To pa ni prav. Kajti zdravnik bi moral gledati, da v resnici zdravi ljudstvo, neglede na to, koliko to stanejo zdravila, saj jih plača delavec, kakor tudi delavec prispeva k njegovi plači, ki je skoraj v isti višini kot porabljen zdravila v istem času. In zavarovanih delavcev je okrog 600 brez svojcev.

Trpin.

Proletarski praznik v Hrastniku

Podružnica ZRJ v Hrastniku je v nedeljo 15. avgusta praznovala svojo 30letnico. Iz vseh krajev Slovenije so prihiteli delavci, da slovesno proslave obstoj organizacije, ki ima nalogo, da v črnem revirju varuje, brani in se bori za pravice rudarjev.

7000 proletarcev je manifestiralo svojo voljo, da se bore za izboljšanje svojega težkega življenja, da bo konec lakote, bede, bolezni, da bodo tisti, ki s svojimi žulji grade svet, tudi sami živeli človeško. Preko vseh ovir so dali duška svoji zahtevi po enotni fronti delavstva v tej borbi.

Zastopniki delavskih strokovnih in kulturnih organizacij, ki so še do nedavna brez volje gledali na proletarsko enotnost, so

v svojih govorih pozivali na skupen nastop vseh. Mi se bomo odzvali njihovemu pozivu!

Višek praznika pa je bil proletarski pozdrav sodr. Močilnikarju in Leonartu, ki je prišel iz bratske Francije, da nas pozdravi in bodri v naši borbi. Čeprav nas pozdraviti ni mogel niti eden niti drugi, smo se razumeli in vemo, kje je naše mesto.

Smrtna nesreča v revirju TPD

V zagorskem rudniku Kotrede je zasulo dva rudarja, Zorka Antona in Žohar Jožeta. Reševalcem se je posrečilo, da so po 7 urnem napornem delu odkopali Zorkota, ki je pa težko poškodovan in je malo upanja, da bi okreval. Drugi ponesrečenec pa je bil tako globoko zasut, da so ga šele po 12. urah odkopali, bil je že mrtev. Pokojni Žohar zapušča ženo in 11 otrok. Ogronna je bila udeležba ljudstva na njegovi zadnji poti, ki je sočustvovalo z njegovo družino. Delavska pevka zbora »Naprej« in »Loški glas« sta mu zapela v slovo.

Danes živimo v dobi vsakovrstnih rekordov. Naš rudnik je gotovo eden prvih, ki mu pripada rekord za nezgode. V zadnjih 2 letih je bilo 5 smrtnih slučajev, da ne omenjamo drugih težkih nezdod. Kdo je kriv temu, ne vemo še za enkrat, ker je zadeva v rokah rudarskega glavarstva, ki vodi preiskavo. Vemo pa to, da delavstvo že dolga leta vedno živi v strahu, pred redukcijami in pred tako zvanimi raporti, na katere so klicali rudarje, če niso mogli napraviti zahtevane storitve. Priganjaški sistem — nesreča.

Vam rudarji, ki si pišete svojo zgodovino z lastno krvjo, pa svetujemo, da se organizirate in da se strnete v razredni strokovni organizaciji, v mogočno fronto brez razlike prepričanja, za vzgled naj vam bodo vaši bratje v Franciji in dr., ki so si potom skupnosti priborili boljše delovne razmere in odpravili priganjaški sistem »Nagajko«.

...tod.

Dva glasova o Franciji

Pred dobrim mesecem sem se vozil iz Maribora. Razveselilo me je, ko sem dognal, da je moj sopotnik v kupeju »Francoz« slovenski rudar, ki se po 12 letih vrača v domovino. Povprašal sem ga seveda, kako se mu godi v Franciji.

Prej je bilo še za silo dobro. V zadnjih dveh letih pa so se razmere silno poslabšale. Plače so padle, uvedli so priganjaštvo in kazni, veliko rudarjev je bilo brezposelnih. Od lani do letos pa se je popravilo. Danes živimo veliko boljše kot včasih in imamo veselje do dela. Sedaj imamo 40-urnik, plače so se zvišale, priganjaštvo je prenehalo, dobili smo plačan dopust in vse polno ugodnosti.

»Kako ste to dosegli?« Štrajkali smo, vsi smo bili enotni in v štirih dneh smo dosegli vse, kar smo zahtevali. Danes so skoraj vsi delavci pri nas organizirani. Največ je pa pomagala front populair - ljudska fronta. Kar je delavstva, je vse za front populair.

Moj sopotnik je bil politično zelo slabo podkovan, zato je njegov »vse je za front populair« toliko bolj izražal pravo hotenje francoskega delavstva.

»Kako ste plačani, kako živite v Franciji?« Zaslužim 60 frankov na dan. To je približno 2500 Din na mesec, ker delamo samo pet dni v tednu. Stanovanje imam zastonj. Sploh se ne da

nič primerjati z mojim življenjem v domovini; živim tam dobro.

Marsikaj smo se še pogovorila in žal mi je bilo, da sva se ločila, ko je v Grobelnem izstopil. Pred par dnevi pa sem se pri povratku iz Rakeka srečal v vlaku z nekim drugim »Francozom«. Bil je izseljeniški duhovnik, živ več v Parizu in se je pravkar vračal iz Francije. Tudi ž njim sem se zapletel v pogovor.

»Zelo slabo je tam. Delavci so tudi nezadovoljni, rudeči jih pa hujskajo. Vlada je spet zvišala davke, poštna taksa je bila prej 50, sedaj 60 ct., vse se je poslabšalo, odkar je na vladi ljudska fronta. — Hvala Bogu, zdaj je Blum padel, no, saj je tudi dosti zaslužil. Ravno včeraj sem zvedel, da je kupil v Švici neko palačo za 300 milijonov frankov (!)«

»Vera silno pada, komunisti bodo vse odtegnili od cerkve. Tudi med slovenskimi izseljenci rovarijo. Pa kakšne zverine so to. Ko sem prišel v neko naselbino, me je na poti v gozdu napadel avto komunistov, z revolverji in noži. Sreča, da se je pripeljal slučajno z avtom nek policist in so rudeči pobegnili (!) — V Parizu je posebno težko za duhovnike. Če bi ne bilo plemenitih dobrotnikov iz boljše družbe, bi se župnije ne mogle vzdrževati.«

»Tako ne bo šlo dolgo C. G. T.

je že vsa komunistična. Rudeči vsak dan pripravljajo revolucijo. Zato je pariška železnica tako zgrajena, da se bo ljudstvo lahko umaknilo v državljanski vojni, do katere ni daleč...«

Končno sem imel že dosti teh »informacij« o razmerah v Franciji.

mi že vsaj malo vemo, da je delavcem v Franciji boljše kot nikdar prej, da je C. G. T. delavska strokovna organizacija, ne pa komunistična, da so marke v Franciji

Podjetniki gradijo hiše z delavci na poskušnji

Večina stavbinskih podjetnikov sprejema svoje delavce na poskušnjo. Ti delavci potem na stavbah, ki stanejo težke denarje, delajo izpite ali so sposobni za kramp, za lopato ali si ne zlo-mijo noge ali zdrobijo glavo, ko padejo z odra, ali prenesejo 10 ur šikanacije polirjev, ali zdržijo brez pitne vode, ali ne protestirajo, ko nimajo shrambe za obleko, ali zidarji lahko kupijo orodje, ki ga podjetnik predpisuje, ali delajo nadure brez procentov, ali bodo zahtevali zakonske dajatve po §§ 219, 220 in 221 O. z., ali bodo podpisali, da jih podjetnik lahko odpusti brez odpovedi. Ko je delavec ta izpit napravil, mu nekateri podjetniki namignejo, če hoče delati, naj se organizira pri Zvezi združenih delavcev. Če pa ne napravi izpita, to se pravi, če zahteva svoje pravice, ki so mu po kolektivni pogodbi zajamčene, potem imajo podjetniki neko knjigo, ki je dobila ime črna knjiga, to pa zato, ker se za delavca pripravljajo črni dnevi, kakor hitro je v tej knjigi zapisan. Vendar mi ni znano, kako je potem s stavbami, ki so z poskušnimi delavci zgrajene, ali jih potem, ko so gotove, lastniki hiš prevzamejo od graditeljev tudi na poizkušnjo, da jih preizkusijo na materialu in poštenu gradnji. Kaj lahko bi se zgodilo, da bi zidar, ki že 7—10 let dela pri podjetju, sedaj je pa na poizkušnji, napravil sobo okroglo, da se ne bi mogel njegov podjetnik zaleteti v vogal.

Žrtev.

Draginja raste

Mnoge življenjske potrebščine so se podražile za 20—25%. Zadnje dni so se podražile tudi drva, in sicer, za 30% in obstoja bojazen, da bodo še dražja. Draginja raste, mezde pa so iste ali pa še celo padajo. In ravno sedaj, ko draginja raste, smo dobili tako sramotno nizke minimalne mezde. Delavske organizacije s strokovno komisijo na čelu se morajo zganiti in nekaj ukreniti, da ne bo zopet delavstvo tisto, ki bo nosilo vsa bremena druginje.

Angleški delavski publicist Norbert piše po povratku iz Španije: »Vsak angleški delavec čuti z republikansko Španijo, ysakega boli, ko čuje za poraze, ki jih doživlja špansko ljudstvo od Nemcev in Italijanov. Toda ko sem videl trpljenje španskega ljudstva, sem se vprašal: Ali angleški delavec tudi stori vse, kar bi lahko storil za svoje španske brate?«

Čiliga v Beogradu? Baje je sredi avgusta prišel v Beograd iz inozemstva znani pristaš Trockega Čiliga. Čiliga je hrvatski emigrant iz Istre in je pred 10 leti odšel v Rusijo. Tam se je pridružil Trockemu. Po povratku iz Rusije je začel oster boj proti sovjetom in kominterni. Čuje se, da je ž njim prišel v Beograd tudi sin Trockega Sedov.

še zmiraj cenejše kot v Jugoslaviji, laži o Blumovih milijonih in izmišljotine

Teodor.

Kaj si v tem mesecu storil za naš list?

Širite »Delavski list«!

Kako podjetniki izigravajo zakone

(Dopis z Dolenskega)

V našem kraju imamo tovarno, ki zaposluje po večini kmetško delavstvo. Tovarnar plačuje za 11—12 urno delo delavce po Din 1.66 na uro, delavke pa po Din 1.— na uro. Da bi se izognil še temu slabemu zakonu o minimalnih mezdah, je na novo zavaroval tovarniško delavstvo, in sicer kot hlapce in dekle; ker za te ne veljajo minimalne mezde. Dočim so imeli prej prvi počitek pol ure (začnejo delati ob 6. uri zjutraj in končajo ob 6. uri zvečer), je sedaj zmanjšal počitke na 10 minut. Delavstvo se rekrutira iz kmetijskih družin, nima pojma o organizaciji in je spričo kmetске krize popolnoma na milost in nemilost izročeno izsesavanju.

Pripomba uredništva: — Ob takih dopisih se nam vsiljuje vprašanje: V čigavem interesu so delali tisti, ki so hvalili zakon o minimalnih mezdah in ki danes nič ne storijo, da bi se ta zakon izpremenil, ali da bi vsaj njegove borne dobre strani izvršile? V čigavem interesu delajo tisti, ki pri takem bednem stanju slov. del. ovirajo, da bi se spori poravnali in da bi se vse delavstvo zbralo v strokovnih organizacijah in se enotno borilo proti takim krivicam? Odgovorite!

Drobne vesti

Predstavniki ameriške znanosti v antifašističnem taboru. — Znani ameriški antropolog, profesor Columbia-univerze, Boer, je te dni v nekem ameriškem časniku napisal velik članek, v katerem najostreje obsoja fašistično laži-znanost, njeno potvarjanje dejstev in boj proti vsaki resnični znanosti.

Predsednik vlade med Črnogorci. G. dr. Stojadinović je bil sredi avgusta v Črni gori. V Baru je držal zborovanje, na katerem je govoril, da je boj proti konkordatu boj proti današnji vladi in proti JRZ. Rekel je tudi, da so mu v Beogradu govorili: Sreča je, da stoji na čelu JRZ tako hraber mož, ker je bolje, da en lev vodi 100 zajcev, kot pa en zajec sto levov.

Sovjeti in Palestina. Baje sov. vlada pristaja na delitev Palestine v dve državi: židovsko in arabsko. Kakor je znano, sovjeti sicer priznajo samoodločbe narodov, vendar presoajo narodna osvobodilna gibanja po tem, ali podpirajo fašizem in imperializem, ali ne. Zato so proti »osvobodilnem« boju sudetnih Nemcev za ocepitev od CSR, ker bi to okrepilo fašizem. Tudi arabsko osvobodilno gibanje smatrajo za reakcionarno, ker je pod pokroviteljstvom Italije in Nemčije in proti Angliji in Rusiji.

Hitlerizem v Braziliji. Vse južno-ameriške države je razburila vest, da bo Brazilija dobila od Zedinjenih držav na posodo šest torpednih rušilcev. Ko so nato ponudile Zedinjene države po šest vojnih ladij tudi ostalim južnoameriškim državam, se je stvar pojasnila. Po celi južni Ameriki je vse polno nemških fašističnih agentov, ki delajo med nemškimi izseljenci. Posebno v Braziliji, kjer je mnogo Nemcev, so ustvarili močno hitlerjevsko organizacijo pod vodstvom Berlina. Brazilija je bogata, fašističen želodec pa je brez dna.

Zveza združenih delavcev o minimalnih mezdah

ZZD o minimalnih mezdah. Eden od ustanoviteljev razbijaške organizacije zveze združenih delavcev Rudolf Smerzu piše v »Slovencu«: »Nedavno so bile v naši državi in v naši banovini zakonito določene minimalne mezde. Dolgoletna borba delavstva se je končala z uspehom in lahko smo ponosni, da je naša država z ureditvijo tega vprašanja stopila v krog najbolj naprednih držav v Evropi.«

Minimalna mezda. Kako silna dobrota so naše minimalne mezde in ubogi kapitalisti si belijo glave, kaj bo sedaj. Saj so lastniki borskih rudnikov zaslužili lani samo 112 milijonov din čistega dobička. Družba Trepča Mines samo 134 milijonov din čistega dobička. Letos pa je družba Trepča-Mines v prvih šest mesecih zaslužila samo 133 milijonov din čistega dobička. Delavci minimalne mezde res ne morejo biti višje kot 2 din, ker bi v tem slučaju podjetja sigurno šlo v konkurz in propadla.

Starostno zavarovanje

S 1. septembrom se uveljavi novo zavarovanje za onemoglost, starost in smrt. Polovico prispevkov plačajo delavci. Odtegniti sme podjetnik delavcu, le če nista minila 1 mesec (pri tedenski plači) ali 2 meseca (pri mesečni plači) od dneva, ko bi mogel odtegniti.

Kaznivo je, če podjetnik odtegne delavcu tudi kar bi moral sam plačati. Za 1. mezdni razred (do 6 din) plača prispevek podjetnik.

Odtegovati se začne od 1. septembra za naprej. Odtegljaji za zavarovanje za starost, onemoglost in smrt, dalje za Borzo dela in za Delavsko zbornico znašajo:

Mezdni razred	en dan	14 dni	teden dni
I.	0.34	2.01	4.03
III.	0.54	3.23	6.45
IV.	0.65	3.90	7.80
V.	0.78	4.70	9.40
VI.	0.94	5.64	11.29
VII.	1.12	6.72	13.44
VIII.	1.34	8.06	16.13
IX.	1.61	9.68	19.35
X.	1.90	11.42	22.85
XI.	2.24	13.44	26.88
XII.	2.69	16.13	32.26

Prispevki se odtegujejo za vsak delavnik in praznik v mesecu, razen za nedelje.

Ne prisilnih delavnic -- pošteno plačajte delavce

V »Kroniki slovenskih mest« je univ. profesor dr. Metod Dolenc napisal članek, kjer zahteva, da se zopet uvede prisilna delavnica. Ta »plemenita zamisel Ljubljancana, kanonika Lavrencija pl. Schluderbacha« je bila po vojni ukinjena in poslopje porabljeno za norišnico. G. profesor pravi: Naj bi »usoda« ljubljansko prisilno delavnico skoraj vrnila prvotnemu smotru, da postane zopet »strah delomrznih ljudi«.

Jaz nočem braniti potepuhov in drugega lumpenproletarijata. Toda jezi me, ko čitam članek g. profesorja, ki pravi, da je glavni vzrok današnjega potepuštva, ker potepuhi nimajo strahu pred prisilno delavnico.

G. profesor silno zadovoljno piše, da so svoje dni obsojeni kleče prosili sodnika, naj jih raje pošlje v kaznilnico kot v prisilno delavnico. Torej se še najdejo naivneži in celo univerzitetni profesorji, ki mislijo, da se s šibo odpravi tako socialno zlo, kot je potepuštvo. Ali se g. profesorju ne zdi nič čudno, da je ljudem izginil strah pred prisilno delavnico najbolj v zadnji krizi ravno takrat, ko so bili lačni in brez dela, ne pa prej, ko so bili zaposleni.

Ne strahu in prisilnih delavnic g. profesor, temveč poštenega dela in kruha dajte ljudem.

Prijatelj delavcev.